

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKÜ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Félévre . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

Október 6-án.

Sárguló őszi levelek hullásakor minden esztendőben beköszönt Magyarországnak a maga kegyetlen komorságában is dicsőséges gyásznapja.

E szomorú gyásznapon imádkozzunk!

Imádkozzunk, magyarok! . . .

Te felséges, hatalmas Isten, aki egy szavaddal világokat teremthetsz és világokat rombolhatsz, hallgasd meg könyörgő, alázatos népedet.

Jóságos kegyelmedből hazát lelt e nép és első szent királyának atyai intelmeire Istenfiad alázatos, hívő szolgájává lett. Megerősödve a szent hitben, áldva és imádvá Téged, hatalmas Isten, csendben boldogulni, élni óhajtott e nép.

De reánk zúdult bölcs indokaiban kifürkészhetlen és gyarlóságunkkal fel nem fogható szent akaratodból a nehéz megpróbáltatások hosszú láncolata: sok átkos belviszály, tengernyi külső ellenség, köztük két pogány népnek szinte megsemmisítő támadása, köztük egy szomszédos hatalmasságnak évszázadok óta ónsúlylyal reánk nehezedő és folyton megújuló törekvése, amelylyel a Tőled nyert szép hazánkat a függetlenségétől és alkotmányától akarta és akarja megfosztani.

A hosszú kínszenvedésnek láncolata ott végződött Aradon a Golgothán, ahol a kegyetlen hatalom kéjes és kárörvendő élvezettel dicső hőseink vérében fürdött.

És azóta sincs boldogulása, nyugalma e népnek. Csak küzd és küzd tovább!

Óh! Hatalmas Isten! Hallgasd meg gyászünnepünkön esdő, könyörgő imánkat.

Nem jajdulunk fel az évezredes kínok és szenvedések miatt. Ki akartad próbálni hű népedet, mely ime megnyugszik bölcs akaratodban, alázattal fogad minden megpróbáltatást. De kérünk, könyörgünk, adj e hazának egy szebb jövőt, egy jobb, boldog kort. Világosítsd meg jó királyunk lelkét; lássa be, hogy utánad, hatalmas Isten, ő nekünk az első, kit tisztelünk, becsülünk és szeretünk. Érzelmünk olvadjanak össze a szívével, hogy így közte és a nemzet között a félreértések megszűnjenek.

Hőseinknek adj örök nyugalmat, a lelküknek boldogságot. Nekünk, törpe utódoknak adj erős értelmet, hevülő lelket és érző szívet, hogy az ő példájukon buzdulva imádjuk, szeressük és bölcs kitartással hűen szolgáljuk e hazát.

Világosítsd meg az elméket, mutasd meg a boldogulás útját, hogy Magyarország a sok kínszenvedés után a Te dicsőségedre nagygyá, hatalmassá és boldoggá legyen. Ámen.

A város gyászünnepe.

És újra felvirradt a gyászos emlékeztető nap: ötvenhatodszor. De talán egyszer sem a gyásznapra oly annyira emlékeztető komorságban, mint ezuttal. Ugyanaz az ólomszürke égboltozat, mely nyomasztólag borul az emberek lelkére; ugyanaz a csipős reggeli hűvösség, melynek borzongatása csontvelőig hat; és fájdalom ugyanaz a teljesen elborult politikai szemhatár, melyből az aggódó hazafi lélek hasztalan áhítja a jobb reménység napsugarának elővillanását. És csodálatos sorsfordulása, hogy éppen most, mikor a szívünk tele keserűséggel a nemzet lealázása s tele aggodalommal a jövő fejlődésének miatt, Zombor sz. kir. város közönsége először ünnepli hivatalosan a helyben székelő hatóságok és intézetek részvételével az aradi 13 vértanunak s köztük a város fiának, Schweidel Józsefnek emlékét. A természeti és a politikai világ komorságában fakadt komor érzéseink közül némi jól eső bizodalom érzését váltotta ki a város közönségének e közgyűlési határozata. Azét a bizodalomét, hogy az aradi vértanúság emléke még eleven erővel munkál a lelkekben és szent tanuságai megedzik a nemzet apraját-nagyját a most folyó vértelen alkotmányvédő küzdelemre. Azét a bizodalomét, hogy a nagyok vértanúságából táplálkozó erő s kitartás előbb vagy utóbb kivívja az alkotmány diadalát. Adja a magyarok istene!

Az ünnepély lefolyása

Reggel 9 órakor Fejér Gyula apátplébános fényes segédlettel celebrálta az ünnepi gyászistentiszteletet, melyen a város törvényhatósága, a hatóságok s az összes iskolák tanítótestületei s ifjúsága, a társaskörök és a függetlenségi párt vett részt. Nagyban

hozzájárult a gyászmise ünnepi hangulatának emeléséhez érdemes kaszinó-egyesületi dalárdánk éneke. A dalárda ezuttal Perosinak, az egyházi zene legnagyobb modern mestérének egy magán- és karrészekben gazdag változatu, gyönyörű Liberá-ját és Schuh egy szolamu miséjének egyes részeit adta elő. A betéteket Staudacher József és Marschall Béla énekelték és Németh Arthur játszott el gondonkán egy szép adagiót Marschall Béla harmonium kísérete mellett.

Az istentisztelet végeztével a város és vármegye törvényhatósága az ez alkalomra lejtött főispán, az alispán és a polgármester vezetése alatt testületileg a Schweidel-szoborhoz vonult. A törvényhatósághoz csatlakoztak a hatósági, intézeti és köri képviselők, a függetlenségi párt s azonkívül a társadalom egyéb rétegeiből is nagy számmal.

A pompás szobor környezetét ez alkalomra rendezték és díszítették. A talapzat gyeplankáit, melyeknek buján tenyésző dudvája annyira sértette a kegyeletet, felfrissítették. A talapzat négy sarkán felállított szál-fákon egész lobogó-erdőt lengetett a fuvallom; a két elülsőt azonfelül portaleszerűen hosszú gyászfátyol kötötte össze.

A ténnyezés elhibázott volta azonban most tünt csak ki igazán. A tér kikerekítése, úgy mint mi óhajtottuk, nemcsak nagyobb tömegek befogadására tette volna alkalmassabbá a teret ily nagyszabású ünnepek alkalmával, hanem a szobornak és a talapzatnak esztétikai érvényesülését is hatalmasabban támogatta volna, míg így a téglalapszerű térkiszélesítés a négyzetelaku emlék hatását határozottan rontja.

A szobornál, már nagy tömeg várta az istentiszteletre szinte beláthatatlan hosszú sorban felvonuló ünneplő közönséget. Amint a közönség elhelyezkedett, a kaszinó-egyesületi és iparos dalárdák elénekelték a Szózatot, melyet az egész közönség, minthogy egy pillanatra az eső elállott, kalaplevéve hallgatott meg.

A Szózat után Vértesi Károly, a Schweidel-szoborbizottság elnöke lépett fel az emelvényre s multa és jelenre egyaránt kiterjeszkedő gondolatokkal teljes ünnepi beszédet mondta:

Igen tisztelt gyászoló gyülekezet!

Ott kezdem, ahol végeztem Zombor országos nagy ünnepnapján, május 18-án.

Azt mondtam akkor, mikor a szoborbizottság képviselőjében Zombor város közönségének átadtam a Schweidel-szobrot, hogy oltár lesz ez nekünk, melyen hazafisággal áldozunk. És azt mondtam tovább: Ide fogjuk küldeni a gyermekeinket, a gyengéket, a kételkedőket, az ingadozókat is, hogy a honfi erényekben, erősödjének meg e jel alatt.

Ime! Egy félesztendő se perdült le azóta az idők orsóján, máris itt vagyunk, városunk dicső szülöttének ércalakja előtt állunk, hogy most már a város közönsége nevében, buzdítsunk hazafiságra a vértanu példájából és hogy az ingadozókat, a gyengéket, megerősítsük e jel alatt.

Akkor, május 18-án, születésnapot ünnepeltünk, örvendeztünk, vígan lengett a háromszinű lobogó.

Ma gyászolunk, gyászfátyol alatt a magyar nemzeti színeink. Gyászoljuk a honfi erényekben gazdag aradi tizenháromnak a szomorú emlékét, közöttük városunk dicső szülöttének is a hős-halál napját.

Szomorú az idő, szomorodottak vagyunk mi is.

Az átlag embernek, mikor meghal, nyoma vész, emléke enyész. De vannak a mindennapiság köréből kiemelkedő hősök, halhatatlanok, akik csak akkor kezdenek az emlékezetben élni, mikor meghaltak. Mert nem egészen hal meg az, kinek a hült pora melegít, ilyenek az emléke örökké él.

A magyarnak sajnos, több a gyásznapja, mint az allelujás, de épp azért, mert tiszteli a magyar nemzet a szabadság hőseinek az emlékét, ne féltse senki a magyart, mert ha pártviszály is a legnagyobb bűne, összetart, egy táborba megy, mikor veszélyben a hon és az alkotmány.

Most is úgy vagyunk, azért ne csak gyászoljunk, hanem virasszunk és fohászoljunk a magyarok Istenéhez, hogy tartson össze minket, a magyar szent korona összes tagjait, a legnagyobbtól a legkisebbig. Adjon értelmet és arra való bölcseséget, hogy egymást megértsük.

Értsük meg hát a szeretett hazánk fölött

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

Félhomályban.

Künn zúg a vihar. Sivítva verdesi ablakom a hideg alföldi szél s mintha csak kacagva, gúnyolódva zúgná be meleg szobamba: Bohó, nincs ezen az árnyékvilágon boldogság, nincs!

Örült gyorsasággal kap le egy még megmaradt fonnyadt levelet a fáról s messze sodorja a csunya, piszkos folyóba. A kis levél kering, kering az örvény fölött s aztán eltűnik.

Szinte hallom megkönnyebbülést sóhajtozizegését . . .

— Könnyű neked hervadt kis falevél, hisz te már régen vártad a megnyugvást, az örök pihenést; mert társaid, testvéreid mind eltávoztak . . .

Remegve húzodom a kályha melegéhez, tekintetem belevész a vig. pattogó szípor-kákba . . .

Úgy el tudok ilyenkor gondolkozni . . .

Most jutott eszembe újra Ilona története.

Együtt voltunk az intézetben. Ő is azok közé az eleven ördögök közé tartozott, akiket mindenki dorgál és mindenki szeret. Együtt követtük el apró csinyjeink sokaságát, melyekre oly jól esik visszagondolni.

Elhagytuk az intézetet, elszéledtünk a szélrózsa minden irányában. Ilonát is vitte a sístergő, robogó vonat a nagyélet utjára . . .

Zokogva bucsuztunk egymástól s Ilona még akkor is mosolylyal igyekezett takarni a válás okozta fájó könyeket. Volt már része az önámításban elég; szép, kegyetlen mostohája megtanította rá!

Haza ment . . . haza! S mily kinosan szorult össze a szíve szegénynek!

Élete aztán a mesebeli Hófehérke életéhez hasonlított. Türt, szenvedett nagy vétke miatt: szebb volt a mostohájánál.

Türhetlen helyzete volt.

Hányszor beleveszett tekintete a fényes csillagokba, mintha azokból akarta volna sorsát kiolvasni.

Egy halvány csillag röpke villanást keltve, fut le a semmiségbe s Ilona megborrad: hátha az ő csillaga! S a babonás hit szinte megvesztegeti.

Hiába akar a szivtelen mostoha ellen küzdeni, érzi, hogy gyenge, tehetetlen arra.

Letérdel az ágya előtt függő Madonna elé. Kezei reszketnek, halvány arcán a szenvedés vívódása ül s remegő ajkain elhal az ima . . .

Nem tud imádkozni. Iszonyu érzés ragadja meg egész valóját: hátha az Isten is elhagyta . . . hátha bünteti?

— De miért?

Még ez éjjel meg kell történnie, — susogja, míg a végzetes eszmén tündök — tovább nem bírom, megőrülök!

A madarak csicseregése behallatszik szobájába. A hűs szellő résztvevő kéz gyanánt simogatja a szegény leány forró arcát, homlokát s mintha csak azt suttogná: oly szép az élet! De Ilona szívében nem kél visszhangra ez a suttogás.

Csend, nyugalom ül a tájon. Árnyba vesznek az utak. A fák bölintgató ágai összefolynak. Halk zsiromgás támad . . .

Ilona nézi: mint sötétül a táj s alig várja, hogy a kertet egészen sűrű homály fódje. Van azon tul egy szép virágos rét aljában elfutó szöke folyó, melynek partjairól

örkődő magyar Génusznak szózatát. Halljátok őt? Mind mond? Azt mondja a nemtő, hogy abban az egy táborban gyülekezzünk, ahova indit a jobb érzésünk, hajt a lelkiismeretünk szava.

Ha valaha, úgy most kötelessége minden egyes honpolgárnak összetartani, kisebb, nagyobb erejéből a magáét megtenni, mert csak az összetartásban van meg a rendíthetetlen erősség.

Abban szerencsés, áldott hazánk Magyarország, hogy ha kellett, mindig voltak a harcmezőre rátermett fiai. Mintha a földből sarjadzottak volna fel, jöttek, mint dűbörgés a földből. Vitézeink sorából nagyra nőttek a hősök, kiemelkedtek, mint szent László király a körötte lévő seregből egy egész fejjel.

Most is vannak vezetőink, de még mindig nem akarják megérteni őket, a jó prófétákat. Azért imádkozunk országunk gyásznapiján, hogy őket mindenki, akiket illet, fönt és lent mindenki megértse, hogy a magyar égboltról foszlányokban rongyolódjanak szét a vést-hozóan gomolygó, sötét, méhökben élő tüzet rejtő fellegek.

Azért te, városunk dicső szülötte, Magyarország örökemlékü vértanuja, kit ércalakodban is tisztelünk, virassz szüntelen fölöttünk, hiszen néma ajkad többet mond, mint azok, akik a hazafiságot saját jóvoltukra csak a nyelvükön hordják.

Tettre uraim. Az alkotmány védelmében minden honpolgárára szüksége van a hazának, ebben az igazságos nagy harcban, mikor nem karddal, sem erős karral harcolunk, hanem kezünkben a törvénykönyvvel, melyben a jogunk és igazunk van írva. Ha az igazak el is buknak, megmarad az örökéletű igazság.

A történelem, az utókor, az szolgált igazságot. Nem az ónodi országgyűlés meghunyászkodó törpe, szolgál-hada mondott igazságot a legnagyobb magyar szabadsághősről, Rákócziáról, hanem most, kétszáz év után, az egész nemzet, szívvel, lélekkel, az szolgáltatott neki igazat, mikor áldja hamvaiban, ünneplé az emlékében, úgy, hogy a képe, mélyen vésődött a magyar szívbe.

Nem az 1849. évi október 6-ik napjára embertelenül meghozott, ridegen kihirdetett, szörnyű és kegyetlen ítéletben van az igazság,

hanem a mi ítélkező cselekvésünkben, mikor feltámasztjuk vértanúinknak az emlékét. Mert, akik a porba hullottak, a legdicsőbbek voltak. Soha se szentelte meg a magyar földet, az övéknél nemesebb mártír vér. Azért nem tudjuk mi a véres hőhémunkát elfelejteni soha, soha sem.

Gyászolni akarunk minden év október hatodik napján. A gyalázat akasztófájából, mint Krisztus keresztjéből, csinálunk ereklyét.

Mi itt, városunkban, városunk törvényhatóságának a hazafias határozatából, hivatalosan először üljük meg ezt a szomorú, országos gyásznapot, sőt az egész országban első vagyunk abban, hogy az aradi dicső tizenhárom közül, éppen városunk szülöttének jutván országos adakozásból az önálló első szoboremlekké, már ennek alatta állhattunk gyásznapi, mint jel alatt.

Használjuk fel tehát hazafiságos együtt-létünket arra, hogy mondjuk imádkozva:

Magyarok Istene! Nemzeti követeléseinkben, igazságos ügyünkben el ne hagyj!

Magyarok Istene! Országunk gyásznapiján, vértanunk szobránál, könnyes szemmel, esdve kérünk: Légy velünk! Amen.

Az ünnepi beszéd elhangzása után a megállapított ünnepi sorrend szerint a szobor megkoszorúzása következett. Az első koszorút, mely, úgy mint a többi is, babér és pálmalevelekből készült, Hauke Imre polgármester helyezte a város törvényhatósága nevében s lelkes éljenzés hangzott el különösen azon kijelentése nyomán, hogy az aradi tizenhárom vértanunak s köztük a város dicső szülöttének, Schweidel Józsefnek kőnél és rozsdamarta ércnél maradandóbb emléke él a hazafias polgárság szívében.

A zombori függetlenségi párt koszorúját Buday Gergely főgimnáziumi hittanár tette le a szobor talapzatára. A függetlenség szenedélyes hívét — sajnálattal jegyezzük meg — a kegyeletes áldozás oltárától messze elragadta izzó politikai gyűlölete egész a demagóg politika piaci tribünjéig s ezzel nemcsak más politikai meggyőződésű, a vértanuk emlékét szívvel-lélekkel ünneplő polgártársaink, hanem saját párthívei közül is soknak ünnepi hangulatát megzavarta.

Mértéktartásban kifogástalan volt dr. Balogh Ernő beszéde, ki a megjelenésben akadályozott Fernbach Károly helyett koszorúzta meg a bács megyei függetlenségi párt nevében Schweidel szobrát. Beszéde itt következők:

„Megnehezült az idők járása.“ A magyar fűző szívvel tekint az elborult láthatárra. A már-már behegedt sebeket újra feltépték. Uralkodó és nemzet más uton jár. Egyfelől az Isten kegyelméből való abszolút uralkodói jogok, másfelől a nemzet ezeréves alkotmánya, mely csak a nemzettől átruházott, tehát a nemzet akarata szerint gyakorlandó jogokat ismer. Tántoríthatlan királyhűségünk és meg nem törhető hazaszeretetünk mennyit szenvedett 400 év óta!

Kikhez fordulnánk e nehéz órában, ha nem hozzátok, nemzetünk vértanui, hozzád, Zombor szülötte Schweidel József. Szentté lett előtűnk életetek, megdicsőülés halálotok; s az a golyó mely halandó életedet elvette, halhatatlanná tett örök időkre minden magyar szívben.

„Nemzet elképzelhető király nélkül, király nemzet nélkül — nem.“ Ismerjük e mondást. De mi nem akarunk királyunk nélkül élni s hódolattal tekintünk felkent személyére, — csak engedjék meg, hogy ezt a vérral áztatott és megszentelt földet Ő is szerethesse. Ezt akartátok ti is aradi vértanuk és amikor karddal a kezetekben a haza és az alkotmány védelmére szembeszálltatok az osztrák császárral, nem szünt meg szivetek egyformán dobogni hazáért és a magyar királyért.

Elvonulnak-e a felhők, elpusztulnak-e a sötét árnyak, a villámcsapás megtisztítja-e a levegőt, találkozunk-e végre elválaszthatlanul a drága haza szeretetében?

Legyünk bátrak, félelem nélküliek és kitartók, mint ti s imádkozunk ma, hogy ez így legyen. A Bács-Bodrog vármegyei függetlenségi és 48-as párt nevében megkoszorúom szobrodat Schweidel József.

Végül Karácson Gyula kir. tanácsos, alispán helyezte el a szobor talapzatára Bács-Bodrog vármegye díszes koszorúját néhány kegyeletes szó kíséretében.

szomorú füzek lombjai csüngnek a játsz habokba . . . ott keres magának csendes sirt, hogy egyszerre meneküljön minden kintől, minden gyötrelmetől.

Hisz a megkínzott lélekben oly biztatón suttog az a titokzatos hang, hogy: odalenn majd nem fáj semmi . . .

Megy, megy a megsemmisülés útjára... Itt-ott megvillan világos, lenge ruhája, leomló szőke haja.

Már szinte érzi a habok lágy ölelését, hallja a biztató szózatot s ime egyszerre szemben találja magát egy siró kis gyermekkel, aki először ijedt, meglepett arccal néz feléje, majd a gyermekek sajtósága, ösztön-szerű ragaszkodásával szalad hozzá, átöleli nyakát s félénken, de szeretetteljesen kéri tőle:

— Ugye néni, maga az angyal?

Ilona egy forró csókkal tud a naiv kérdésre felelni s csak később teszi hozzá:

— Én édesem. Hát te ki vagy?

— A kis Edith?

— És honnan jött ide a kis Edith?

— Egy szép pillangót kergettem, de elrepült.

— Elrepült? s honnan kergetted?

— Az apa kertjéből.

— Hát hol van az apa kertje? s hogy hívják az apát?

A kis leány nem tud e kérdésekre felelni, kérdőleg emeli szép beszédes szeméit Ilonára:

— Hát maga néni nem tudja?

— Nem bizony, kis Edith.

— Óh, pedig a dada mindig azt mondja, hogy az angyalkák mindent tudnak.

Ilona újra csókkal zárja le a kis csacsozó picit száját, miközben még jobban kebléhez szoritja, aztán simogatja, beczi s feledve minden bánatot, gondtalanul elgügyög vele.

Eközben a hold előtűnik s az ifjú nő — kis gyermek a karján — elragadó látványt nyújt . . .

Ordó Elek, a kis Edith apja, ki kétségbeesve kereste kis leányát, visszafojtva az öröm felkiáltását, szótlanul nézte a bűvös tüneményt.

Az első pillanat elragadtatásában ő is azt gondolta, hogy ez a csodás jelenség, melyhez kis leánya oly szeretettel simul, csakis angyal lehet.

— De hát ki tulajdonképen ez a nő?

Tünődése közben közelebb kuszott a a bokrok mögül. Az ágak megzörrentek s a kis Edith észrevéve apját, ujjongó örömmel szaladt eléje.

— Apa, apa! — kiáltotta örvendezve a gyermek — szép angyalt találtam . . . ne bánts . . . szeresd . . . én is szeretem! . . .

— Szeretem kis lányom, szeretem! . . .

Oly szent meggyőződéssel mondta Ordó Elek e szavakat, mintha esküvést tenne, aztán lehajolt a megrémült leányhoz, fölemelte fejét, őszinte, résztvevő tekintettel nézett Ilona szemébe, lehetetlen volt bizalmat nem keltenie . . . s így szólt hozzá:

— Ordó Elek vagyok — s kegyed ki édes gyermekem?

Ilona zavarában összekulesolta két kezét, éppen mintha könyörögni akart volna: ne kérdezz, hisz úgy sem szólhatok semmit! De később egy benső, megkönnyebbülést ígérő szózatnak engedve, elmondta egész sorsát, mostani szándékát s végül zokogva kiáltott fel: mert nagyon, nagyon boldogtalan vagyok.

A kis Edith a heves kitörés hallatára ijedten unszolta apját: apa, vigyük haza az angyalt!

Az ünnepséget az egyesült dalárdák Himmusz-éneke zárta, mely után nyomban felhangzott az ifjuság Kossuth-nótája. Ennek hangjai mellett oszlott szét a vértanuk emlékének kegyelettel áldozó közönség szép rendben.

A nagybizottság megalakulása.

Ismeretes dolog, hogy városunk törvényhatósági bizottsága folyó évi szeptember hó 25-én tartott közgyűlésében egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy az aradi gyásznapot minden évben megünnepeli. Az indítványt annak idején Buday Gerő bizottsági tag nyújtotta be.

Tegnapelőtt d. e. 11 órára hivta egybe városunk polgármestere, Hauke Imre a Schweidel vértanu emlékünnepe rendező bizottság elnöke, a város hazafias polgáraitól megalakított nagybizottságot az ünnepély rendezésének megbeszélésére. A nagybizottság teljes számban meg is jelent, zsufolásig megtöltötte a városház nagy tanácstermét. A nagybizottságba az állandó rendezőbizottság által beválasztottak a következő polgárok: A Schweidel szoborbizottság részéről Vértesi Károly, Rác Soma, Zsulyevits Ernő, Prokópy Imre, Krump Vilmos; a magyar olvasókör mindenkorai vezetőségét, most Tárczay Dezső; a polgári kaszinó mindenkorai vezetőségét, most Pribil Ernő, dr. Buják József; a kaszinói dalárda mindenkorai vezetőségét, most Pribil Ernő; az iparos dalárda mindenkorai vezetőségét, most Tantner Ottó; az ipartestület mindenkorai vezetőségét, most Frey Imre; az iparoskör mindenkorai vezetőségét, most Krizmanits Imre; az önkéntes tűzoltóság mindenkorai vezetőségét, most Czedler János; a vármegyei függetlenségi párt részéről Fernbach Károly; a zombori függetlenségi párt részéről Méré Ignác; a város mindenkorai főispánját, jelenleg Latinovits Pál; a város mindenkorai országos képviselőjét, jelenleg dr. Drakulics Pál; a helyi sajtó képviselőjében azok mindenkorai főszerkesztőjét, jelenleg Bittermann Nándor, Bittermann Sándor, Obláth Károly, dr. Donoszlovits Vilmos; a városban székelő hatóságokból a következőket: az igazságszolgáltatási hivatalokból Szondy Mátyás, dr. Markowyth Lajos, Radány Péter; a gimnázium

tanári karából Rittinger Antal, Király Lajos; a keresk. iskola tanári karából Trencsény Károly; a pénzügyigazgatóságból Fodor Mihály, Bárczi Iván, Major József; az államépítészeti hivatalból Sztankovits György, Kohut Henrik, Pálffy Dezső; a folyammérnökségből Martin Tivadar, Böröcz Mihály; a kincstári ügyészségtől dr. Novák Elemér; a vármegyei tisztikarból Vojnits István, dr. Mikosevits Kanut, Seultéy Ferenc, Szalay Frigyes, Popovits Sebő, Kleiner Lajos, Scherer Rezső, Tomcsányi Aladár; a máv. tisztikarból Modesz János, Koncsek László; a m. kir. postahivatalból Kraitz Lajos; a róm. kath. tanítótestületből Temunovits József, Petényi József, Szántó Károly, Lévai Nándor; a gör. kel. tanári- és tanítótestületből Bikár Radivoj, Rádics Dusan, Ilkits István, Berits Szvetisláv; az izr. tanítótestületből Pártos Samu; az áru-csarnok szövetkezetből Novákovits Izidor, Gruda Pál; a róm. kath. plébániahivatal részéről Fejér Gyula, Agatits Boldizsár; a gör. kel. szerb papság részéről Kupuszarevits Lyubomir, Poppovits Zsárkó; az evang. s református lelkészi hivatal részéről Lombos Alfréd; az izr. papság részéről dr. Fischer Mihály; a zombori takarékpénztárból dr. Falcione Nándor, Raisz Lajos, Husvéth Károly, Czettel Dezső, Csávosi Lajos, a polgárság köréből Falcione Gusztáv, dr. Falcione Árpád, Falcione László, Koczkar Zsigmond, dr. Szemző Dezső, ifj. Szemző István; a máv. osztálymérnöksége részéről Gehring Ede; a tanfelügyelőség részéről Gräff Nikáz; a zombori export gözmalom részéről Auspitz Zsigmond, Hauke Ágoston; a zombori korona gözmalom részéről Belt Ferenc; a szerb esitaonica részéről dr. Kosztics Lázár, Gergurov Dániel; a zombori szabad lyceum egyesület részéről dr. Gozdu Elek; a zombori sport egyesület részéről dr. Falcione Nándor; a zombori ügyvéd egyesület részéről Vértesi Károly; a bács megyei történelmi társulat részéről Kozma László; a zombori iparosok áru-csarnokának kölcsönsegélyző egylete részéről Krizmanits Imre; a zombori első önszegélyző szövetkezet részéről Bittermann Nándor; a kereskedelmi és iparbank részéről dr. Pavlovits Simon, Bikár, Georgievits Koszta (Szilárd); Bács-Bodrog vármegyei gazdasági

egyesület részéről Gyorgyovánszky György; az izraelita hitközség részéről Szilágyi Mór, dr. Guttmann; a görög keleti hitközség részéről Maglits István, Szviresevits Riszta, róm. kath. hitközség kegyuri bizottsága részéről Knappig Antal; ág. ev. hitközség részéről Steiner Lajos; a bács megyei agrár takarékpénztár részéről ifj. Latinovits Pál, Grosser Géza, dr. Strasser Lajos; dr. Konyovits Dávid, dr. Lallosevits János, dr. Bikár Vojin, dr. Bugarszky Szilárd, Karakasevits Milivoj, Miits Szima, Obuskovits Tivadar, Szimendics Sebő, Sigyanszki Cvéta, Findeisz Antal, Weigandt Ferenc, Szilágyi Elemér, Sztrilich Zsiga, Bunyi Gyula, Odry János, Temesváry József, Tárczay István, Roheim Zsiga, Kozma László, dr. Alföldy Árpád, Pekánovits András, Bosnyák József, Ugrý Mihály, Lang Gyula, Kovács István, Loógó József, Loógó Simon, Kalmár Pál, Spanyol József, Bosnyák Tóbiás, Józich György, Dzsinitz József, Auth György, Kiss Sándor, Falcione Lajos, Birvalszky György, Paresetits Gergely, Gyurisits György, Sztrilich Márton, Lukits István, dr. Baloghy Ernő, dr. Mayer Nándor, dr. Pataj Sándor, Veszelinovits Milorád, Diener János, Henneberg Sándor, dr. Gaál István, Radits Lázár, dr. Zátanyi Dezső, dr. Bruck Ármín, dr. Bruck Jenő, dr. Gombos Ignác, dr. Duchon János, Sréter Károly, dr. Kabos Márton, Eremin György, dr. Sági Samu, Jablonszky Miklós, dr. Wohlheimer József, dr. Czeisel Lajos, Martinovits György, Weidinger, dr. Molnár Károly, Józich Gyula, Kogler Károly, Ehrlich József ifj., Gombos Nándor, Bárány Zsiga, Schlieszer Sándor, Szigethy István, ifj. Heindlhofer Róbert, Husvéth István, dr. Jovánovits József, Radicsevits Sándor, Szauerborn Károly, Mayer István, Thum Adolf, Angyal János, Matzitz Gusztáv, Kaelbly Mihály, Szemes József, Butkovits József, Lukásevits Sándor, Stebler János, Knippl Gáspár, Sztolisits Jakab, Herczenberger Sándor, Szilágyi Lajos, Türr Aladár, dr. Henneberg Géza, Szondy István, Zsuffa Jenő, Késmárky Béla, Tunner Nándor, Konyovits Antal, Pavlovits Fedor, Lallosevits György, Pavlovits István, Lallosevits István.

Elnöklő polgármester ismertette a nagybizottsággal a város törvényhatósági bizottságának általunk szösz szerint lekötött hazafias határozatát s a nagybizottságot megalakultnak mondotta ki. Majd az állandó rendezőbizottság által a mai gyászünnepélyre megállapított programot terjesztette a nagybizottság elé elfogadásra. A bizottság az előterjesztett ünnepi rendhez egyhangulag hozzájárult.

Fejér Gyula apátplébános kérdést intéz, hogy a szobor környéke nemzeti színű zászlókkal lesz-e díszítve, ezt az ünnepély hazafias jellege miatt feltétlenül szükségesnek tartja. A szobor körüli rész fel lesz díszítve.

Vértesi Károly kérdést intéz, hogy kedvezőtlen idő esetén az ünnepély hol tartatik meg.

Buday Gerő és többek hozzászólása után elhatározta a nagybizottság, hogy kedvezőtlen idő esetén is az ünnepélyt a szobor előtt fogja megtartani.

Hauke Imre ezek után az értekezletet berekesztette.

Közigazgatási bizottsági ülés

A vármegye közigazgatási bizottsága rendes havi ülését f. hó 3-án tartotta meg Latinovits Pál főispán elnöke alatt. A bizottság tagjai közül jelen voltak: Karácson Gyula kir. tanácsos, alispán, dr. Pavlovits

Ordó Elek is ilyenféle gondolatokkal foglalkozott, de szava kötve volt...

Ha tul lennék a holnapi végzetes napon... akkor, akkor igen! Hiába vonultam vissza a nagy világ zajától, kis leányomnak s jó feleségem emlékének akarva szentelni életemet... Érzem, érzem, hogy van a szívnek másodvirágása is... susogta. Aztán megfogta a leány kezét s így szólt hozzá: Vigasztalódjék jó gyermek! Az Isten, aki ott van legközelebb, hol leggyakoribb a csapás, boldoggá fogja tenni, azzá kell hogy tegye, mert megérdemli!

S most jöjjön, haza vezetem, de pár nap múlva, ha az Isten úgy akarja, látni fogjuk egymást.

Hona bizonytalan léptekkel indult meg... Szívét valami sohsem érzett mámor kábitotta el... Nem tudta micsoda titokzatos ígézet ez, csak azt sejté, hogy ifju életében új korszak nyílt meg, hogy a mai nap egészen más, mint voltak az eddigié s e gyönyörű új erőt, új kitaratást ígért neki!

A kapuban mostohájának gunyos kacagása rántotta le a hitegető álmok esábos világából...

A sok izgalmat nem tudta elviselni

gyenge szervezete, beteg, nagyon beteg lett... Lázás álmaiban két nevet suttogott: Elek, Edith...

Harmadnap mostohája kárörvendő arccal tett ágyára egy újságlapot s a szegény leány olvasta, amint következett: Becsületsértés szülte párba; áldozata lett megvényk közszereketben álló tagja: Ordó Elek...

Ez több volt, mint amit az elkinzött teremtség elviselni képes lett volna... párnáira hanyatlott... megölte a bánat... kis keze görcsösen tartotta a haláltokozó papírlapot...

Csak ennyi volt.

Most már pihensz, édes kis Ilonánk. Lassan, csendesem semmisültél meg, mint a hulló levél, mint a sárguló haraszt... Csak-hogy téged akkor tépett le a halál, mikor legtöbbit, legszebbet reméltél az élettől...

Emlékezünk reád, de vajjon soká fogjuk-e őrizni emlékedet? Hiszen oly szép, oly édes az élet, telve rózsás remény ígérétevel... Egyik nap feledtetni velünk a másikat... s oly boldog, aki feledni tud...

Dr. Radványné Ruttkay Emma.

Simon kir. tanácsos, főorvos, Scultéty Ferenc árvaszéki ülnök, Cipu János h. pénzügyigazgató, Gräff Nikáz kir. tanfelügyelő, Szobotka Rezső főmérnök, Linczinger Gyula alügyész, Piukovits József, Latinovits Géza, Molnár Károly, dr. Csernyus Pál tb. főügyész, Scherer Rezső aljegyző, mint a bizottság jegyzője.

Közegészségügy.

Dr. Pávlovits Simon kir. tanácsos, főorvos a közegészségügy állapotára vonatkozólag jelentette, hogy a vármegye területén a közegészségügyi viszonyok elég kedvezőek voltak, főleg, hogy az emésztő szervek heveny bántalmi ezen gyümölcsévadban alig mutatkoztak, váltóláz is alig észleltetett. Roncsoló toroklob előfordult 8 községben; vörheny 4 községben 34 esetben, kanyaró 2 községben 8 esetben, hagymáz 10 községben 40 esetben, meghalt 8, meggyógyult 14, ápolás alatt 19.

Közdok.

A közdok szeptember havi állapotáról Cipu János h. pénzügyigazgató jelenti, hogy egyenes adóban 1905. szeptember hóban befizettetett 233,137 kor. 44 fill. 1904. szeptember hóban befizettetett 588,614 kor. 05. fill. Az elmúlt hóban kevesebb 355,476 kor. 61 fill. Az 1905. évi január hó 1-től szeptember hó végéig befizettetett 3,283,887 kor. 73 fill. A múlt év hason időszakában 7,114,439 kor. 72 fillér. Ez évben kevesebb 3,830,551 kor. 99 fillér.

Hadmentességi díjban 1905. szeptember hóban befizettetett 3160 kor. 22 fill. 1904. szeptember hóban befizettetett 11,812 kor. 86 fill. Az elmúlt hóban kevesebb 8652 kor. 64 fill. 1905. január hó 1-től szeptember hó végéig befizettetett 12,153 kor. 49 fill. 1904. év hason időszakában 38,338 kor. 49 fillér. Ez évben kevesebb 26,185 kor.

Bélyeg- és jogilletékben 1905. szeptember hóban befizettetett 82,931 kor. 34 fill. 1904. szeptember hóban befizettetett 300,974 kor. 71 fill. Elmúlt hóban kevesebb 218,043 kor. 37 fill. 1905. január 1-től szeptember hó végéig befizettetett 137,945 kor. 07 fill. 1904. év hason időszakában 2,347,853 kor. 39 fill. Tehát ez évben kevesebb 1,309,908 kor. 32 fill.

Fogyasztási és italadóban 1905. szeptember hóban befizettetett 99,130 kor. 53 fill. 1904. szeptember hóban befizettetett 77,105 korona 85 fillér. Elmúlt hóban több 22,024 korona 68 fillér.

Ügyészség.

Linczinger Gyula kir. alügyész jelenti, hogy az ügyészség felügyelete alatt a fogházban példás rend és tisztaság van, a felügyelet és biztonság teljesen kifogástalan, ragályos betegség nem fordult elő, az egészségi állapot jó; a fegyelem szigorú, fegyelmi büntetés az őrség körében nem alkalmaztatott, ellenben a letartóztatottnál 1 esetben.

A múlt hó folyamán 45 letartóztatott volt elhelyezve. Jogérvényesen elítelt: fogházra 6, börtönre 23, vizsgálat alatt 1. Felbuzzás alatt álló vizsgálati fogoly 2. elíteltlen vizsgálati fogoly 13.

Államépítéset.

Szobotka Rezső kir. főmérnök jelentése szerint az 1905. évre előirányzott fentartási kavicszállítás folyamatban van, több utvonalon felülvizsgáltatott és át is vétetett.

A baja-mélykúti törvényhatósági közut 12-3—20 km. szakaszán Csávoly és Felsőszentiván községek határain és a csávoly-katymári törvényhatósági közut Bácsborsód és Katymár közötti 11-7—16-75 km. szakaszán

az új építési munkák nagyobb része elkészült, de még át nem vétetett. Még némi póthengerelésre van szükség. A már elkészült utszakasz a forgalomnak átadatott. Az állami beruházásokról szóló 1904. évi XIV. t. c. alapján a zombor—őbecsei törvényhatósági közut 67-35—86-58 km. szakaszán Szenttamás—Obecse között engedélyezett új utépítési munkálatokból a földmunka házikézelés mellett teljesen befejeztetett, a szükséges kőanyag szállítása pedig folyamatban van.

A kerény—topolya—őbecsei és kishegyes—feketehegyi törvényhatósági közutakon az engedélyezett utépítési munkák vállalkozónak átadattak és a munka megkezdett.

A bács—zsablya—titeli törvényhatósági közut 0—4 km. szakasz építése a napokban meg fog kezdeni. A munka átadását a tartós esőzés akadályozta.

Az általán terítéssel kapcsolatos hengerelési munkához szükséges anyagok szállítása folyamatban van és a zombor—apatini, valamint a sztapári törvényhatósági közuton bizottságilag át is vétetett.

Tanügy.

Gräff Nikáz kir. tanfelügyelő bemutatja a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszternek augusztus hó 20-án 70000. sz. alatt kelt rendeletét, mellyel megküldi a kir. tanfelügyelők részére a népoktatási törvények végrehajtása tárgyában kiadott utasítást. Ezen utasításnak egyik és legfontosabb iránya az, hogy a kir. tanfelügyelők felszabadittassanak minden oly teendő alól, mely az iskoláknak külső anyagi viszonyaira vonatkozik és a tanfelügyelők működésének sulypontja tisztán az iskolák beléletének ellenőrzésére, irányítására fordítottassék. Ezzel kapcsolatban kéri a tanfelügyelő a közigazgatási bizottságot, hogy öt törvényes hatáskörében mint eddig, a jövőben is támogassa.

Latinovits Pál főispán a közigazgatási bizottság osztatlan elismerését és hálás köszönetét tolmácsolja Gräff tanfelügyelőnek a vármegyei tanügy felvirágoztatása érdekében tett buzgó tevékenységeért; elismeri és méltányolja vármegyénk tanfelügyelőjének ezen terepen tett óriási és majdnem utólrhetetlen munkásságát; a magyarosodás terjesztése körüli lelkes és bokros érdemeit és ezzel kapcsolatban kijelenti, hogy a közigazgatási bizottság felelősségteljes munkájában mint a múltban, úgy a jövőben is a töle telhető minden eszközzel készséggel és örömmel támogatja.

Állategészségügy.

Szeptember hóban az állategészségügy elég kedvező volt, amennyiben a ragadós betegségek között csak sertésorbáné és sertésvész lépett fel szórványosan; különösen öröndetes a sertésvész nagyobb mérvű esikénekése. Ragadós száj és körömfájás Kulán lépett fel.

Előfizetési felhívás

a

„BÁCSKA“

XXVIII. évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre . . . . . 12 korona.
Fél évre . . . . . 6 korona.
Negyedévre . . . . . 3 korona.

Néptanítók számára:

Egész évre . . . . . 8 korona.
Fél évre . . . . . 4 korona.
Negyedévre . . . . . 2 korona.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor és fia** könyv- és könyomdájába küldendők.

H i r e k.

A király nevenapja. Királyunk névnapját a város közönsége mint minden évben, úgy az idén is megünnepelte. A középületek fel voltak lobogózva. A hálaadó istentiszteleten részt vettek a polgári és katonai hatóságok, a nagyközönség és az iskolák növendékei. A plébániatemplomban 9 órakor volt az ünnepélyes szentmise, amelyet Fejér Gyula apátplébános végzett fényes segédlettel.

Királyi elismerés. Őfelsége a király megengedte, hogy Lobmayer István szegedi kir. főügyésznek saját kérelmére történt nyugdíjaztatása alkalmából az igazságszolgáltatás terén hosszú időn át teljesített hű és buzgó szolgálataiért a legfelsőbb elismerés tudtul adassék.

Kinevezés. A belügyminiszter felső-kaboli anyakönyvi kerületbe Marinkov Gergely segédjegyzőt anyakönyvvezetőhelyettesé kinevezte.

Választás. A garai állatorvosi állásra Szántó Miksa körállatorvos, Felsőszentivánon Hunyady János irnokká lett megválasztva.

Eljegyzés. Mult számunkban hirt adunk, hogy Szántó Margit kisasszony szabadtai illetőségű, budapesti lakost a napokban doktorra avatták. Mint levelezőnkől értesülünk, az új doktorkisasszonyt Halász Béla a budapesti egyesült villamossági r. t. mérnöke eljegyezte.

Ráczits György nemesmiliticsi aljegyző eljegyezte özv. Dinyásky Nesztorné szül. Szlepesevits Erzsébet szenttamási földbirtokos leányát, Bojanát.

Dr. Hrabal Antal pécsi városi tanácsnok eljegyezte Veszélovsky Károly vármegyei árvaszéki tisztviselő leányát, Arankát.

Angyal kellett az Istennek.

Ezzel vigasztalódik a keresztény lélek, valahányszor egy kis esemete, mely alig eréd tudárba, a kegyetlen kór lehelletére letörök. Szomoruan értesülünk, hogy Stebler János polgártársunk 9 éves Janika fia ezt a keserű vigasztalást hagyta megszorodott szüleinek. A kis elköltözöttől a következő gyászjelentést adták ki: Stebler János és neje szül. Klein Karolina fájdalomtól megtört szívvel jelentik forrón szeretett gyermeküknek Janikának f. évi október hó 3-án délelőtt fél 10 órakor rövid, de kínos szenvedés után, életének 9-ik évében történt gyászos elhunytát. A kedves halott hült teteme f. évi október hó 4-én d. u. 4 órakor fog a gyászházban (Zrinyi-utca 13. sz.) beszenteltetni és a szent Rókus sirkertben levő családi sírboltba örök nyugalomra tétetni. A béke angyala örökjék porai felett!

Vigyázatlanság áldozata.

Dr. Falcione Árpád ügyvéd cselédje, Fiby Margit a napokban az utcára nyíló emeleti ablakokat tisztogatta. Hogy a felsőtáblázatot elérje, széket tett az ablakpárkányra. A szék mecsuszott és a leány oly szerencsétlenül esett ki az aszfaltra, hogy láb és kisebbszerű bordatörést szenvedett. A szegény teremtetést a főutcán állomásozó rendőr és az arrajárók rögtön bevitték a kapu alá. Az első segélyt dr. Danninger Ádám és dr. Poppovits István városi főorvosok nyújtották. A szerencsétlenül járt leányt tegnapelőtt este beszállították a kórházba, ahol ápolás alatt áll. A baj azonban nem életveszélyes, 2—3 hét alatt felépül.

Szerelem a pocsolyában.

Az erkölcsi züllésnek igen szomorú jeleneje jászódott le egyik madár-utcai házban. Hegyesi Mariska dorozsmai bukott leányt szeretője, Masirevits János helynéküli rovott multu kereskedő reá akarta venni, hogy szökjék meg vele. A leány azonban visszautasította. Erre Masirevits annyira dülbe jött, hogy a nála levő revolverrel a leányra négy lövést

tett. Az egyik 'golyó a szerencsétlen leánynak a balkarját zuzta szét. A leány menekülni akart, de az ajtó be volt zárva. A másik lövés erre hátulról érte és a lapocka alatt furódott testébe. Még két lövést tett a leányra, de nem találta. Erre az udvarra nyíló ablakhoz ugrott és két lövést az udvaron összesereglett házbéliek közé tett, kik erre a szobákba menekültek. Ezen időt felhasználva ugrott meg a helyszínéről. Masirevits előkerítésére a rendőrség mindent elkövetett, végre sikerült elfogniok és jelenleg az ügyesség börtönében várja méltó büntetését. A leányt a városi kórházban ápolják.

Hetivásár engedélyezés. A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy Kumbaja községben minden szerdán állatfelhajtással egybekötött hetivásár tartassék.

Temetés sir nélkül. Érdekes és a maga nemében páratlan esetről értesít bezdáni levelezőnk: Csizmadia Józsefné bezdáni iparos felesége kedden meghalt. A temetésre való előkészületek annak rendje és módja szerint a megbízott által meg is tettek. A temetőben a sírhely kijelöltetett és a sírásó utasítva lett a sírnyitásra. A temetés szerdán délután ment végbe a község közönségének nagy részvétele mellett. Elképzelhető a halott hozzátartozóinak és a temetésen résztvevőknek megdöbbenése, mikor kiérve a temetőbe, a sirt keresték, de bizony ilyet nem találtak. Végre nagysokára előerükt a sírásó. Mikor kérdőre vonták, hogy miért nincs kiásva a sír, egész indignálódva válaszolt, hogy miért nem jelentették be neki még a boldogult életében, hogy meg akar halni, akkor majd kiásta volna a sirt idejére, ő most mezei munkával volt elfoglalva. A temetésen jelen voltak másfélórai várakozás után tették örök nyugalomra a megboldogultat.

Névmagyarosítás. Vanitzer István bajai lakos nevét belügyminiszteri engedéllyel „Vermes“-re változtatta.

Vasut Titel és Nagybecskerek között. A kereskedelmi miniszter Gferer, Schoh és Grossmann budapesti vállalkozó cégeknek az óbecse—ujvidék—titeli helyiérdekű vasut Titel állomásától a Tisza folyó áthidalásával Rudolfsnad, Perlasz, Románecska, Németecska és Felsőmuzslya községek határainál a szeged—nagykikinda—nagybecskerek helyiérdekű vasut Nagybecskerek állomásáig vezetendő szabványos nyomtávu gőzmozdony helyi vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

Égő lángoszlop. Borzalmas szerencsétlenséggel végződött szombaton este két éretlen inasgyerek játéka. Winkler Mátyás és Pintér Lajos 11—12 éves szabadkai fiuk ugyanis az utcán tűzijátékban akartak gyönyörködni még pedig akképen, hogy Winkler, aki előzőleg petróleumot vásárolt, az üvegből a szájába vett a petróleumból és gyufát gyújtva, a gyulékony folyadékot a gyufa lángjára fujta. A tréfának azonban szomorú következménye lett, mert az égő folyadék a tüzzel játszó fiu előtt közvetlenül álló Pintér fiura ömlött, akinek ruhája azonnal lobot vetett. A szerencsétlenség pillanatában két katona haladt arra, akik azonnal a lángban álló fiuhoz rohantak és letépték róla összes ruháit, de ezzel már nem sokat segíthettek rajta, mert teste már tele volt súlyos égési sebekkel. A mentők is hamarosan a helyszínére siettek és az első segélynyújtás után a kórházba szállították a meggondolatlan gyerekcsiny áldozatát, aki most élet-halál közt lebeg.

Gyilkos zenész. Bácsmadarasi levelezőnk értesít: Borbás János földmives e hónap elsején este egyedül mulatott a Marsák-féle korezmában. Időközben beállított az ivóba Halák András tamburás, ki már évek óta ellenséges viszonyban áll Borbással. Halák a haragosával szemben levő asztalnál foglalt helyet s csipős megjegyzéseivel boszantani kezdte Borbást. Az egyideig türte a csipkedéseket, de mikor a tamburás egy megjegyzésével különösen elevenére talált, nem állhatta meg, hogy oda ne szóljon:

— Fogd be a szádat, te fattyu, mert beléd fojtom a szuszit!

— Előbb elfuj a kend lába alatt a szél, — vágta oda a muzsikos.

Borbás ezután még egy-két becsmerlő szót vetett Halák felé, aztán fizetett s elhagyta a korezmát. Éppen távozóban volt, mikor megérkezett Halák tamburás barátja, Zivuska Ferenc nagybögös. A tamburás egy-két szót váltott barátjával, majd mindketten utána mentek az eltávozott Borbásnak. Egyideig távolról követték, mikor azonban Borbás a postahivatal elé ért, Halák hirtelen a gyantulanul menő haragosa elé ugrott s rákiáltott: — Na, kutya, fojtsd hát belém a szuszit, — és ezzel úgy vágta fejbe a nála levő bottal, hogy az megtántorodva esett a földre, majd előrántotta kését s azt markolatig döfte Borbás mellébe. A szerencsétlen ember nyomban meghalt. Halákot a rendőrség Zivuskával együtt még az éjjel letartóztatta. Halák beismeri tettét. Zivuska nagybögös mindent tagad, azt állítja, hogy Haláktól a korezmából kimenet elvált.

Művészet — Irodalom.

A Színház és Élet, egyetlen színművészeti hetilapunk nyári szünete után október 8-án jelenik meg először, új, nagyobb alakban, előkelő tartalommal, díszes képekkel. A lap szervezete a színet alatt teljesen újalakult, szerkesztője Vajda László, az ismert író lesz, kit irodalmi és művészeti életünk legkiválóbb munkásai támogatnak törekvéseiben. A Színház és Élet irányzata teljesen modern lesz a színművészet nemes eszméinek szolgálatában, komoly és változatos ismertetésekben és szakközleményekben, élénk, ötletes és vidám szépirodalmi és szórakoztató részében, bőkezű és jóízű a lap kiállításában, hogy a nagyközönségnek még fokozottabb gyönyörűséget szerezhesen mint eddig. Kiadótulajdonos továbbra is Lenkei Zsigmond marad. Előfizetési ár negyedévre 3 korona. Kiadóhivatal Budapest, Baross-utca 59.

Uj férfikarok. Az Apolló c. kar-gyűjtemény XX. évfolyamának első száma a következő férfikarokkal jelent meg vezérkönyvben és négy szólamban: Három japán dal: a) Japán újévi dal, b) Fülemlé dal, c) Japán néphimnusz; férfikarra átírta dr. Demény Dezső. Magyarra fordította Kereszty István. 385—88. kar. Magyar bakanóták: a) Édes anyám, nem tom, mi csinájjak... b) Banda Marci, huzd el az én nótámat... c) Bécsi hegyeken... d) Biró uram kérem, hallgasson már meg... Férfikarra alkalmazta Goll János. 389. kar. Ózskor. Eredeti magyar férfikar dr. Horváth Ákostól. — Az Apolló évenként négy ilyen számmal jelen meg, mindig egy-egy iv vezérkönyvben és a hozzátartozó négy szólamban két iven. Előfizetési díja egész évre öt korona. Postai küldemények és megrendelések címzendők: Az Apolló kiadóhivatalának Budapest, VI. ker. Lázár-utca 18. sz. a.

A népnek maga iránt való bizalma mindennél hatalmasabb a világon. Függetlenségét és szabadságát a messzenei nép a sokkal hatalmasabb ellenség ellen mindaddig diadalmasan meg tudta védeni, amíg ravasz eselfogások és jóslatok meg nem fosztották a népet maga iránt táplált bizalmától. Hogy mily veszedelmet rejt magában az, ha a népben ügye iránt csüggedést támasztanak, azt az Endrei Zalán-féle Világ Történelme e heti számában leirt messzenei háboru élénken kidomborítja. A világ történelmének a nagyközönség számára irt népszerű ismertetése soha jobbkor nem történhetett, mint most, amikor a világ történelmének tanulságaiból a magyar nemzet tanulságokat merithet. Ezt a munkát szerzője éppen úgy irta meg, hogy alkalmas arra, hogy a nagy világ történelmének megismertetésével érlelje az olvasóban a saját hazája iránti köteleességeket. Mutatványszámot ingyen és bérmentve küld a Világ Történelme kiadóhivatala: Budapest, VI., Aradi-utca 8.

NYILTTÉR. *)

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jóbarátainknak, ismerőseinknek és jóakaróinknak, kik felejthetetlen fiacskánk elhunytával ért súlyos csapás alkalmából részvétükkel fájdalunkat enyhíteni igyekeztek, ugyszintén mindazoknak, kik a végtségességen megjelentek — minthogy egyenként megköszönni képtelenek vagyunk — ezuton mondunk őszinte hálás szívvel köszönetet.

Zombor, 1905. október hó 5-én.

Stebler János és neje.

*) Az e rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

HIRDETÉSEK.

3691/tkvi 1905. sz.

Arverési hirdetmény.

Az apatini kir. járásbíróóság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajtatónak kisk. Bózsín Marin végrehajtást szenvedett elleni 75 kor. tőke s járulékaikielégítése miatti ügyében a monostorszezi 890. sz. betétben A. I. sor, 379 hr. sz. 102. ö. i sz ház udvarral a beltelekben 126 □ öl s 2. sor, 380. hr. sz szántó a beltelekben 287 □ öl területtel, a végrehajtási törvény 156. §-ának d) pontja alapján egészben, azaz Bózsín Ádám, Bózsín József, kisk. Zombovác Franke és özv. Pávlovits Istvánné szül. Periskits Tonka társtulajdonosok jutalékaival együtt tehát egészben 835 kor. kikiáltási árban, a C. 1. sorsz. alatt özv. Bózsín Józsefné szül. Periskits Éva javára bekebelezett özvegyi haszonélvezeti szolgálmi jog érintetlenül hagyásával Monostorszegen a községkórházánál 1905. évi október 24. napján d. e. 10 órakor bírói árverés alá fog bocsájtani és a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni — A kir. államkincstár bánatpénz letétele nélkül is árverezhet.

Vevő köteles a vételárat három egyenlő részletben és pedig az első az árverés jogerőre emelkedésétől számított egy hó, a másodikat két hó és a harmadikat három hó alatt, mindig az árverés napjától számított 5% kamattal együtt a zombori kir. adóhivatalnál, mint bírói letétpénztárnál lefizetni és a vétel után járó kincstári illetéket viselni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog betudatni.

Apatin, 1905. augusztus hó 12 én.

A kir. járásbíróóság mint tkvi hatóság.

Dr. Dömötör,
kir. albiró.

2054. sz. 1905.

Bérbeadási hirdetmény.

Szilberek község tulajdonát képező, eddig nagyvendéglőül használt 2 lak-, 2 kocsma- és 2 vendégszoba, 1 konyha, 1 mosókonyha, 1 éléskamra, 1 félszer, 1 pince, 2 istálló és 2 padlásból álló épület a hozzátartozó udvar és kerttel 1906. évi január hó 1-től 1908. évi december hó 31-ig terjedő 3 évi időtartamra 1905. évi október hó 11-én délelőtt 9 órakor Szilberek községkórházánál nyilvános szóbeli árverés útján a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

Kikiáltási ár 1000 korona, melytől 10% készpénzben bánatpénzül az árverés megkezdése előtt leteendő.

A többi árverési feltételek alulirt előjárásnál megtudhatók.

Szilberek, 1905. szeptember 25.

3—3

Előjáróság.

9691/p. urb. 1905. szám.

3-3

Kérvenye Bellán Mátyásnak Dunacséb községi urbéri földek tagosítási eljárásának megindítása iránt.

Végzés.

Ezen kérvény folytán Dunacséb községe urbéri természetű külsőségeire a tagosítás megengedése tárgyában eljárás megindított, e célból is a helyszínen megejtendő nyomozásnak az irányban leendő fogantatása végett, hogy forog-e fent valamely, a törvényben gyökerező avagy szerződésen alapuló oly gátló ok vagy körülmény, mely a tagosítás megengedését gátolja vagy kizárja, ugy a tagosítás alá veendő külsőségek jogi természetét, mivelési ágak s netán még szükségesnek mutatkozó körülmények tisztázása, valamint Dunacséb község előjárósága által az eredeti kataszteri birtokosok alapján a tagosítandó külsőségekről készitendő név- és birtok-kimutatás összeállítására dr. Molnár Géza kir. törvényszéki bíró kiküldeték.

Utasítatik Dunacséb község előjárósága, hogy a birtokában levő eredeti kataszteri birtokosok alapján, kiküldött bíró által adandó utasítás szerint két példányban név- és birtok-kimutatást készítsen, ezen kimutatás egyik példányát Dunacséb község-házánál haladéktalanul közszemlére tegye ki, a másik példányát pedig a kiküldött bírónak adja át.

Felhívtnak Dunacséb községe urbéri természetű külsőségeinek birtokosai és tulajdonosai, hogy a közszemlére kitenni rendelt név- és birtok-kimutatást tekintsék be, s amennyiben annak helyessége tekintetében bármilyen kifogásaik vagy észrevételeik lennének, azokat legkésőbb a szavazásra alább kitűzött határidőn, illetve a szavazás megkezdése előtt kiküldött bírónak szóval jelentsék be, avagy írásban terjesszenek elő, amikor is a felszólamlások általa elintéztetni fognak.

Egyben Dunacséb urbéri természetű külsőségeinek birtokosai megszavaztatni rendeltetnek, hogy a tagosítás megengedését közülik kik akarják és kik ellenzik, mely ekként elrendelt szavazásnak Molnár Géza kiküldött kir. törvényszéki bíró által fogantatására Dunacséb község-házához határidőül **1905. évi november hó 11-ik napjának délelőtti 8 órája** kitűzetik, amely időre is a szavazáshoz az összes érdekelt birtokosok — minden egyéb külön meghívó mellőzésével — jelen végzés által oly figyelmeztetéssel és törvényes következmények terhe mellett hivatnak meg, hogy szavazati jogot csak a név- és birtok-kimutatásba felvett birtokosok gyakorolhatnak, és pedig vagy személyesen vagy közjegyző, avagy községi előjáróság által kiállított vagy hitelesített meghatalmazások alapján megbízottjaik által.

Különösen figyelmeztetnek az érdekelt birtokosok arra, hogy mindazon birtokosoknak birtokai, kik szavazati jogukat bármilyen okból is nem gyakorolnák, illetve a szavazásban akár személyesen, akár megbízott útján részt nem vennének, azokról a törvény és gyakorlatnak megfelelőleg a vélemeztek, hogy a tagosítás megengedését óhajtják, akarják, miért is annak idején birtokaik a tagosítást óhajtó birtokosok fognak számítani.

Utasítatik Dunacséb község előjárósága, hogy ezen végzés egy példányát a község-házánál haladéktalanul közszemlére tegye ki, a végzés tartalmát a községben szokásos módon (templom előtt hirdetés, dobszó, egyéni bemondás) legalább három ízben bizonyos időközökben a legkiterjedtebb módon tegye közzhírré, adja a birtokosság tudomására.

Ugyancsak utasítatik Dunacséb község előjárósága arra is, hogy az ismert tartozkodásu, de Dunacsében nem lakos birtokosokat ezen végzés tartalmáról kérvényező költségére ajánlott levélben értesítse, az erről szóló postai feladó vevényeket és ezen végzésnek megfelelő módon történt közhírrététét igazoló községi bizonyítványt a szavazást megelőzőleg kiküldött bírónak adja át.

Az ismeretlen és távollevő birtokosok részére ügygondnokul dr. Adámovich István ügyvéd kirendeltetik.

Felhívatik Bellán Mátyás kérvényező, hogy a felmerülő költségekre 8 nap alatt 200 koronát előlegezzon, azt posta útján küldje meg.

Miről érdekeltek értesítettnek.

Ujvidéken, 1905. szeptember hó 18-án.

A kir. törvényszék, mint urbéri bíróságtól.

Az ujvidéki kir. törvényszék.

2064. szám.

egys. 1905.

Pályázati hirdetés.

Szilberek községben lemondás és elhalálozás folytán üresedésbe jött s egyenként 440 korona évi fizetéssel javadalmazott 2 gyalogrendőri állásra ezennel pályázat iratlik ki.

A szabályrendeletnek megfelelő pályázati kérvények **1905. évi október hó 14-ig** alulírt előjáróságnál benyújtandók.

Szilberek, 1905. szeptember 28.

A bíró helyett:

Zányi Bédog,

jegyző.

Mergili Vince,

3-2 esküdt.

Szőlővessző!

A világhírű **DELAWARE** adja a legjobb bort!

Oltani, permetezni nem kell!

A szőlészet kincse.

A phylloxerának ellentáll!!!!

Leírását és árjegyzéket ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

Nagymennyiségű sima és gyökeres

Delaware vessző eladás.

Cím:

Szigyártó és Takáts

szőlőteleptulajdonosok.

*-5

Telep: Alsó-Segesd. Központi iroda: Felső-Segesd.

Somogy megye.

KEIL-LAKK

legkifőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle fehér glazur fénymáz mosdók számára 90 fl.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fl.

Keil-féle padlófénymáz 90 fl.

Keil féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

8-8

Weidinger S. és Zs. cégnél Zomborban.

Ritka alkalmi vétel!

Villanyos csillár kiállítás.

A legegyszerűbbtől a legdiszesebbig.

VILLANYVILÁGÍTÁSI BEVEZETÉSEK

a legmesszebbmenő szavatolás mellett.

Petroleum és gázlámpák

villanyra átalakíttatnak

Teltsch Gáspár

optikai és elektrotechnikai műintézetében

ZOMBORBAN

50-22

Bámulatos olesón!

Bámulatos olesón!

Bámulatos olesón!

Újdonság!!!

15 perc alatt száradó szobapadló

EMAIL
LAKK.

1 üveg 2 kor. 40 fl., 1/2 üveg 1 kor. 30 fl.
0., 1., 2., 3., 4., 5. szám.

Legfinomabb

Borostyán lakk.

0., 1., 2., 3., 4., 5. szám.

Fehér, vörös és fekete

EMAIL

Mosdók, ablakdeszkák, hintók stb. mázolására. 6-5

PARQUET fénymaz és viasz.
Fehér, sárga és sötétsárga színben.

KAPHATÓ:

ifj. Heindlhofer Róbert

fűszer- és csmegekereskedésében

ZOMBORBAN

5147/1905.

Pályázati hirdetés.

Begecs községben üresedésben lévő községi végrehajtói állásra pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám **folyó évi október hó 25-ig bezárólag nyújtsák be.**

Ezen állás javadalmazása havi előleges részletekben kifizetendő **600 korona**; megjegyeztetvén, hogy a befolyandó összes végrehajtási díjak a község pénztárát illetik.

Ujvidék, 1905. szeptember 29-én.

Mezey Imre,

főszolgabíró.

2-1

„Progress“

egészségi cigaretta,

mely a legfinomabb papirból készül és nikotint felfogó gyapottal van ellátva, kizárólag csak

4-4

Gombos E. Berta

m. kir. dohányrudájában nagyszerbtemplom mellett kapható Zomborban.

Hirdetmény.

A „Bácsgyulafalvai tejszövetkezet“ törvényes módon a feloszlást kimondotta s feloszlik.

Hitelezők felhivatnak, hogy követeléseiket **6 (hat) hónapon belül** az alulírottaknál adják be.

Ezen tejszövetkezet összes használat alá eső tárgyai **f. évi november hó 15-én árverésen eladottnak** és ezek bármikor a helyszínen megtekinthetők.

Bácsgyulafalva, 1905. október 4-én.

Dörner Ferenc s. k., Gauder Ferenc s. k.,

cégjegyzésre jogosultak. 2-1

Házeladás.

Rókus-utca 20. számú ház szabad kézből eladó, mely áll 4 szoba, folyosó, téli és nyári konyha, éléskamra, kényelmes mellékhelyiségek, virágos udvar, baromfiudvar, nagy konyhakert, mely esetleg házteleknek is alkalmas. Mind utcai front.

Ugyanott **két garnitúra** és egyéb **butordarab eladó.**

Bővebbet Rókus-utca 14. szám alatt. 3-1

Olcsóbb mint bárhol! Pontos kiszolgálás!

VILLANYOS LÁMPÁK!

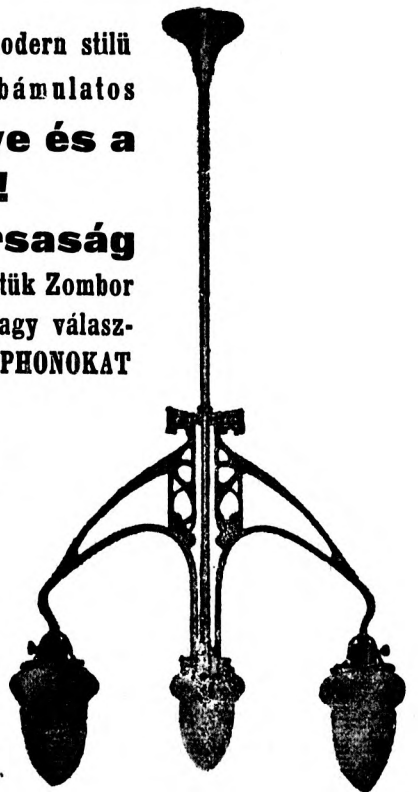

Ajánljuk dús raktárunkat modern stíli villanyos lámpákban, bámulatos olcsó áron, **teljesen szerelve és a vezetékhez kapcsolva!**

A grammophon társaság (író angyal védjegy) képviselőt megnyertük Zombor és környéke részére; raktáron tartunk nagy választékban kifogástalan működésű **GRAMMOPHONOKAT** és **LEMEZEKET.**

A triesti **LINOLEUM** (parafa szőnyeg) óriási raktárát is a n. é. közönség b. figyelmébe ajánljuk.

Fehérneműek, izléses nyakkendők, csipkék, szalagok, karlsbadi porcellán serviceok, **BERNDORFI ALPACCA** és **ALPACCA** ezüst.

Chinaezüst és bronz dísz tárgyak olcsó árakon.

A n. é. közönség szives látogatását kéri

20-5

Goldfáhn Sándor és Fia,

Zombor, Kossuth Lajos-utca.

Esőernyők, gyermekkocsik, utazó bőröndök, játékok, tájtékpipák.

Szolíd elvek.

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomdájából.